

EN SEVAPLI ÇALIŞMA*

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesiren tayyiben mübâreken fîhi kemâ yembağî li-celâli vechihi ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ şeyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, muhammedini'l-mustafâ ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîne't-tayyibine't-tâhirîn. Emma ba'd;

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

İnsanoğlunun yaptığı çalışmaların en sevaplısı, ilim öğrenmek ve ilim öğretmek için yaptığı çalışmalardır. O halde, şu anda biz en sevaplı işi yapmaktayız. İlim, ibadetten de önce gelir. Çünkü ibadetlerin doğru olması için de ilim lâzımdır. Yanlış olmaması için de ilim lâzımdır.

O bakımdan, Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi rahmetine erdirsin, rızasına vâsıl eylesin... Doğruyu söylemeyi, doğruyu konuşmayı, doğruyu öğrenmeyi ve uygulamayı nasib eylesin...

a. Kulun Tevbe Etmesi

Biliyoruz ki, hatalı pek çok işlerimiz olabilir. “Beşer şaşar. İnsanoğlu hatasız olmaz, hatasız kul olmaz.” sözlerini duymuşuzdur. İnsan iyi insan olmak istediği halde bile ayağı sürçer, hatalı işler yapar. Şaşırır, kızar, kontrolünü kaybeder, hatalı bir şeyler yapabilir.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Ama Allah-u Teâlâ Hazretleri (*Erhamû'r-rahimîn*)'dir. Yani, merhameti çok fazladır. Her şeye kâdir olduğu halde, (*lâ yüs'elü amma yef'al*) olduğu halde; yani kimse ona sorgu, sual açacak değil ki, ne yaparsa yapar. Amma; O çok merhametli, çok şefkatli olduğundan, Erhamû'r-rahimîn olduğundan; kullarının yüzlerce, binlerce, hadsiz, hesapsız suçlarını, kusurlarını affediyor. Her an affediyor. Çünkü biz her an kusur işliyoruz. Ama o her an bizim kusurlarımızı affediyor.

Esmâ-i hüsnâsından birisi: *Afüvv*... *Afüvv* demek, affetmesi fevkalade fazla olan demek. Esmâ-i hüsnâsından bir tanesi: *Tevvâb*... *Tevvâb* ne demek? Tevbeleri çok kabul edip, kullarına çok teveccüh eden demek. Yani, kul günah işliyor. Fakat, günahından tevbe edince, Allah kabul ediyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bir kulun tevbesinden hoşnut olur, memnun olur, razı olur. Hatasını anlayıp, hatasından dönen kulunu affeder. Hatta, "Affet yâ Rabbi!" demeden affedermiş. Kalbine pişmanlık düştüğü anda... Yani, "Yahu, ben niye bu işi yaptım? Ayıp oldu benim bu yaptığım, günah oldu. Yapmasaydım ne iyi olurdu." diye içinin yanmağa başladığı anda, daha "Tevbe yâ Rabbi, affet yâ Rabbi!" demeden, affedermiş.

Peygamber Efendimiz, Allah'ın nasıl memnun olduğunu, nasıl razı olduğunu anlatmak için, bir hadis-i şerifte buyuruyor ki:

Allah kulunun tevbesinden memnun olur. Nasıl memnun olur? Çocuksuz bir ailenin, yani kısır

bir ailenin, evlenmişler, seneler geçmiş, yıllar geçmiş, olmamış bir türlü çocukları. Kısır bir aile, bir olağanüstü durum olsa da, bir evlâda kavuşsa nasıl sevinir? O kadar, onun sevinci gibi. Sevinçleri anlatıyor, Peygamber Efendimiz. Yani, Allah kulunun tevbesinden ne kadar memnun olur... Çocuğu olmayan kimsenin evlât sahibi olması kadar sevinir. Başka?

(*Ve mine'd-dâallin vâcid*) Yolunu kaybeden, çölde ölmek üzere olan insanın yolunu bulduğu zaman, sevindiği kadar. O kadar memnun olur.

b. Allah Şirki Affetmez

Fakat, günahların Bazı çeşitleri vardır.. Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki: Bir günah vardır ki, Allah onu affetmez. Allah Tevvab'dır, affedicidir, affetmeyi sever ama bir günahı hiç affetmez. Nedir o?

(*Eş-şirkü bi'llâh, el-işrâkü bi'llâh*) Allah, kendisine şirk koşulmasını, kâfirliği, müşrikliği affetmez. Bu, Peygamber Efendimiz'in hadisinde vardır. Ama, ayet-i kerimede de vardır. Bi'smi'llâhi'r-rahmani'r-rahîm:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ
لِمَنْ يَشَاءُ

(النساء: ٤٨)

(*Inna'llàhe lâ yağfiru en yüşreke bihî*) “Allah, kendisine her hangi bir şekilde, her hangi bir yanlış düşünce ile şirk koşulmasını asla

affetmez.” Tabii, şirkin çeşitleri olduğundan, şirkin türleri, cinsleri çok olduğundan; her hangi bir şekilde, her hangi bir şeyin kendisine ortak koşulmasını Allah affetmez, şirki Allah affetmez.

(*Ve yağfiru mâ dûne zâlike li-men yeşâ'*) “Öteki günahlardan, ne kadar korkunç olursa olsun, ne kadar büyük olursa olsun; tevbe ederse kul, Allah affeder. Öteki günahları affedebilir.” (Nisâ, 4/48)

Söylemiştim, en büyük günah nedir diye geçen gün konuşmuştuk. Meselâ, adam öldürmek, cana kıymak çok büyük bir günahdır. Ama katil candan pişman olsa, tevbekâr olsa, hapiste çok perişan olsa; Allah affeder gene... Yani, katili bile affeder, hırsız bile affeder, zinâkârı bile affeder.

Binaen aleyh, Allah'ın affetmesinden ümit kesmek yoktur. Ümit kesmek yoktur, Allah'ın rahmetinden ümit kesmek haramdır. Bu, çok mühim...

“—Hocam, teselli edici sözler söylüyorsun galiba, gönlümüzü almak için ama; ben o kadar çok günah isledim ki, Allah beni her halde affetmez!” diye düşünenler olabiliyor.

Meselâ, lise talebesiyken Erenköy'de biz bir kayık tutacaktık. Filozof edalı bir kayıkçı vardı, Bektaşî meşrepliymiş:

“—Allah beni affetmeyecek, ben biliyorum!” diyor, çok bilgiç bilgiç söylüyor böyle. “Allah beni cehenneme atacak, yakacak; affetmeyecek.” diyor.

Böyle bir şey yok. Allah-u Teâlâ Hazretleri affeder. Ne kadar büyük günah olursa olsun... Çünkü, ayet-i kerimede böyle buyurmuş. Affetmediği günah, şirk... Şirk, Allah'a inansa bile, doğru inanmamaktır. Yani, inanmak yetmiyor. Doğru inanmak lâzım geliyor. Burası çok mühim...

Şimdi, Türkiye'de yüksek tahsil görmüş insanlar oluyor. Avrupa'ya, Amerika'ya gitmiş, doktora yapmış oluyorlar, modern bir hayatta yetişmiş oluyorlar.

“—Benim Allah inancım var, ben Allah'a inanıyorum!” filan diyorlar amma; “Kur'an tanımam, peygamber tanımam! Benim aklım, mantığım böyle şeyleri kabul etmez.” filan gibi laflar söylüyorlar.

Sırf Allah'ı tanımak yetmiyor, ben Allah'a inandım demek yetmiyor. Allah'a inancının, tanrı inancının doğru olması gerekiyor.

Meselâ, İngilizcede Tanrı mânâsına: God kelimesi var. Amerikalıların dolarının, kâğıt dolarının üstünde, (*In God we trust*) yazıyor. Yani, “Tanrı'ya biz tevekkül ediyoruz. God'a tevekkül ediyoruz.” diyor meselâ. Bir inanç var, God diye bir varlığa inanıyorlar ama o Amerikalıyı, o İngiliz'i, o hristiyanı karşımıza aldığımız zaman; sorduğumuz zaman; sen God deyince, nasıl bir şey aklına geliyor, anlat bakalım!

Biz şimdi müslümanlara Allah deyince, sen ne kastediyorsun? Nasıl inanıyorsun diyoruz. Diyor ki:

“—Allah her yerde hazır ve nazırdır. Her yaptığımızı görüyor. Gözler onu göremez ama o insanları bilir. Kalbinden geçenleri bilir.”

Böyle güzel şeyler söylüyor.

Peki, bir İngiliz’e, bir Amerikalı’ya, “God dediğin zaman neyi kastediyorsun?” diye sorsan, acaba ne söyleyecek? Belki sormuşsunuzdur. O God dediği zaman, neye inanıyor? Saçları omuzlarına dökülmüş, sarışın, çakır gözlü bir şeye inanıyor. Haça bileklerinden çivilenmiş, ayaklarından çivilenmiş, alnından çivilenmiş, mum gibi sapsarı olmuş, göbeğinin alt tarafı görünmesin diye bir örtü sarılmış, böyle bir şeye inanıyor.

Jesus diyor, yani tanrı dediği Jesus diyor, ona inanıyorum ben diyor. Yani, Hazret-i İsa diyor, Hazret-i İsa’ya tapıyor. Olmadı. Yani, (*the concept of God*) Tanrı kavramı, tanrı inancı, tanrı deyince hatırına gelen şeyler yanlış, şirk. Allah şirki affetmeyecek,

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ

(المائدة:٧٢)

(*Lekad kefere’llezîne kâlû inna’llàhe hüve’l-mesîhü’bnü meryem*) “Allah, Meryem’in oğlu İsa’dır.’ diyenler kâfir olmuşlardır.” (Mâide, 5/72) Muhakkak, kesin bu...

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ

(المائدة:٧٢)

(*Lekad kefere'llezîne kâlû inna'llàhe sâlisü selâseh*)“Allah için üçüncüsüdür diyenler kâfir oldular.” (Mâide, 5/73) diye Kur'an-ı Kerim bildiriyor.

Triniteye inananlar var, *trinity church* filan diye buralarda görüyorsunuz, üçe inanıyor. Bunlar küfür.

Budistlerin inancı küfür... Neden? Tanrı kavramları sakat, yani müşrik... İnancı var... İnancı olması yetmiyor, inancı doğru olması lâzım. Bu, çok önemli bir husus... İlk tashih edilmesi, düzeltilmesi, öğretilmesi gereken şey: Allah hakkındaki kanaatlerinin düzeltilmesi... İnsanlarda ilk yapılacak şey budur.

Bunun tabii, başlangıcı vardır, devamı vardır. Bir de sonuca ulaştırılması vardır. Başlangıcı: *Lâ ilâhe illa'llah* demektir. Allah var, şeriki, naziri yok... *Vahdehû lâ serike leh*'in ilk adımı budur. Allah'tan gayrı bütün varlıkları, tanrı olmadığını bilmek; sadece Allah'ın tanrı olduğunu bilmek. Bu en veciz, en özlü ifadesini: *Kul hüva'llàhu ehad* suresinde buluyor, orada görüyoruz:

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

(الإخْلَاص: ١-٤)

(*Kul hüva'llàhü ehad. Allàhu's-samed. Lem yelid ve lem yûled. Ve lem yekûn lehû küfüven ehad*)

(*Kul hüva'llâhü ehad*) "Allah Ehad'dır, bir tektir, essiz bir tektir. (*Allâhu's-samed*) Bütün mahlûkatın Rabbi, bütün mahlûkatın ihtiyacını gören; hayatı için, varlığı için gerekli ihtiyaçlarını sağlayan yüce varlık... (*Lem yelid ve lem yûled*) Ne evlâdı olmuştur, ne anası, babası olmuştur. Yani ne baba Allah'tır, ne oğul Allah'tır. (*Ve lem yekûn lehû küfüven ehad*) Onun dışında, ona denk olacak, onun mümâsili, onun emsali bir başka varlık da yoktur. Sonsuz güç ve kudret sahibi, tek olan eşsiz Allah'tır. Eşsiz olduğu için, eşi ve benzeri olmadığından; Allah'ı tasavvur etmek bir bakıma zordur. Yâni, neye benzeteyim? Bilmediğim bir şeyi neye benzeteyim? Bir şeye benzeterek anlatırız.

Meselâ, diyelim ki: Avustralya'nın sevimli özel yaratıklarından, meselâ bu ağaca sarılan tombul tombul bir hayvan var, Koala... Koala nasıl bir şeydir? Türkiye'dekilere Koala çok sevimlidir, böyle çok cana yakındır, tontondur, bilmem nedir. Kucağına alırsan seversin, hoşuna gider filan. Ya, nasıl bir şey bu? Canım, ayıdır. Bir çeşit ayıdır. Ayıya benzer ama çok şişmandır filan. Hah, gibi diye anlatırsın. Böyle bilinmeyen bir şeyi anlatırsın.

Yahu, Avustralya'da bir meyva yedik. Hem kokusu çok güzeldi, hem tadı çok tatlıydı. Nasıl bir şey bu? Vallahi, erik gibi bir şey... Malta eriğine benziyor, soyduğun zaman beyaz, malta eriği gibi çekirdeği var. Fakat tadı daha güzel, kokusu biraz daha başka... Tamam. Ayarlama yapıyor yani benzetmelerle, şöyledir, böyledir, ayar yapıyor. Dürbünü ayar yapar gibi, tam belli

olsun diye öyle anlatıyor.

Bilinmeyen bir şeyi insanlar, bilinen şeylerle anlatırlar. Ama, Allah-u Teâlâ Hazretleri eşsiz olduğundan, aynı zamanda benzersiz olduğundan, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni anlamak bir bakıma zordur, anlatmak zordur. Ama onun hiç bir mahlûka benzemediğini bilmek, bir çeşit anlamadır.

Tarih boyunca birçok yanlış inanç sahibi kavimler tanrılarını insan şeklinde tasavvur etmişlerdir. Heykelini insan şeklinde yapmışlardır. Zeus'un heykeli, oturmuş çıplak, kıvrırcık sakallı bir heriftir, insan şeklindedir. Baküs'ün heykeli öyledir. Venüs'ün heykeli bir kadın şeklindedir. Çıplak bir kadın şeklindedir. Hititlilerin ana tanrıçası şişman, göbekli bir kadın şeklindedir. Çıplak bir kadın şeklindedir. Hintlilerin, Çinlilerin Buda'sı göbekli, şişman, aşağı doğru uzun kulaklı bir insan tarzındadır. Krişna inancına sahip olanların tanrıları, bilmem şu kadar koludur. Kolları çoktur ama şekli insana benziyor. Yani, hep kendilerine benzetmişlerdir. Kendileri gibi, bildikleri bir şey gibi tasavvur etmişlerdir. Kaş yapmışlardır, göz yapmışlardır.

Yerliler de öyle... Totem yaptıkları zaman, bir insana benzetmişlerdir.

Allah-u Teâlâ Hazretleri böyle değildir. Allah-u Teâlâ Hazretlerinin zatı emsalsizdir, şunun gibidir denilmez, çok büyük güç kuvvet sahibidir. Gözler onu göremez, o her şeyi görür ve bilir. İnsanın içini de, dışını da bilir. Her yerde hazır ve nazırdır. İşte doğru inanç budur.

Öteki inançlar? Primitif diyoruz, ilkel inançtır. Yani çocuksu inançtır, bilgisiz insanların inancıdır.

İşte, kâinatı yaratan alemlerin Rabbi öyledir. Allah'ın kudretinin erişmediği bir yerde, uluhiyetinin icraatı nasıl olacak? Mümkün olmaz. Her yerde hazır ve nazır olacak tabii, elbette... Yerde-gökte, her yerde hazır ve nazır olacak. Şimdi, Allah-u Teâlâ Hazretleri kendisi hakkındaki bilgiyi sevgili kullarına, sevdiği kullarına; sevdiği şekilde hareket ederse, kendisi bildirir. Yani, Allah'ın bilgisini kula Allah kendisi verir.

Allah bilgisinin Türkçemizde ve Arapça'daki adı ma'rifetullahtır. Ma'rifetullah, Allah bilgisi demek, Allah hakkındaki imanı demek. İrfan da denilir buna... Ma'rifetullah'a sahip kimseye de arif kimse denilir. İrfan sahibi kimse denilir.

Bu böyle olduğu için, yani tarifile bilinmeyip de Allah sevdiği kuluna kendisini bildirdiği için, kulun Allah'ı tanımak için takip etmesi gereken yol, Allah'ın emirlerine itaat ederek çalışmasıdır. Allah'ın emrine asi olursa, Allah'a karşı gelirse, zalim olursa, fasık olursa, kâfir olursa; Allah kendisi hakkındaki bilgiyi vermez, Allah hakkındaki bilgiye kavuşamaz insan. Kur'an-ı Kerim'de bildiriliyor ki:

وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

(البقرة: ٢٥٨)

(Va'llàhu lâ yehdi'l-kavme'z-zàlimîn.) “Allah zàlimlere hidayet vermez.” (Bakara, 2/258)

Allah, zalim kavimleri doğru yola hidayet etmez. Bu neden böyledir? Niye onlara vermiyor Allah bu bilgiyi?

Çünkü Allah'ı bilen bir insan çok büyük bir nimete mazhar oluyor. Hem dünyada, hem ahirette saadete eriyor. Halbuki, Allah'a asi olanın cezası mükâfat değildir. Cezası gerektiğinden, cehennemde yanması gerektiğinden, mahrum bırakılıyor. “Sen misin öyle asi olan, zalim olan, gaddar olan, edepsiz olan, saygısız olan, sevgisiz olan? O halde sana söylemiyorum bunu, vermiyorum bunu!” diye o zaman insan kendi başına kalır ve dalâlete düşer, mahvolur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin mahlûkatına ihtiyacı yoktur, Allah'ın sıfatlarından birisi de budur. Mahlûkatına ihtiyacı yoktur. Bütün mahlûkatın alemlerin Rabbine sonsuz ihtiyacı vardır. Allah'ın, mahlûkatına hiç ihtiyacı yoktur,

يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ

هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

(فاطر: ١٥)

(*Yâ eyyühe'n-nâsü entümü'l-fukarâu ila'llâh, va'llâhu hüve'lganiyyü'l-hamîd*) “Ey insanlar, Allah'a muhtaç olan sizsiniz; Allah'ın size ihtiyacı yok! Allah-u Teâlâ Hazretleri ganîdir, müstağnîdir, ihtiyacı yoktur.” (Fâtır, 35/15)

Allah'a muhtaç olan bizleriz. Bütün insanlar,

bütün mahlûklar... Allah müstağnidir, ihtiyacı yoktur. Yani, cihan olmadan evvel de o Rab'di. İnsanlar yokken de, insanlar ibadet etmiyorken de o Rab'di. İnsanlar yok olduğu zaman da, gene o Rab'dir. Cümle cihan halkının, cümle kâinatın ibadeti, onun şanına bir şey eklemes. Cümle cihan halkının kâfir olması, onun şanından bir şey eksiltmez.

İhtiyacı olan kuldur. İmandan fayda görecek olan kuldur. Dünya ve ahiret saadetini arayan kuldur. Allah, arayana yardımcı oluyor. Ama, asiye yardımcı olmuyor. Zalime, kâfire, fasıka, müşrike; “Ne halin varsa gör! Madem bu kadar edepsizsin, hadi bakalım ne yapacaksan yap!” diye onlara şey yapmıyor.

c. Allah'a Ermenin Yolu

Onun için, Allah-u Teâlâ Hazretlerine ermek, evliya olmak yolu tasavvuftur. Tasavvuf nasıl bir yoldur? Tasavvuf, insanın kendisini çekidüzen verip düzelterek, güzelleştirerek; nefsini ıslah ederek, ahlâkını düzelterek, Allah'a olan ibadetleri yaparak; kendisini Allah'ın sevdiği duruma getirme çalışmasıdır.

Neden? Allah kulunu severse, o zaman ma'rife-tullahı da verecek, arif kul yapacak. Onun için, bunun yolu ne? “En iyisi ben Allah'ın sevdiği kul olmağa çalışayım, üzerimdeki kötü huyları atayım! Kötü halleri bırakayım, kalbimi tertemiz yapayım; içim, dışım pırıl pırıl olsun... Allah'ın sevdiği işleri yapayım, emrettiklerini yerine getireyim. Yapma dediklerini de yapmayayım. Böylece, onun seveceği bir duruma kendimi ge-

tirmeğe çalışayım!” diye çalışması lâzımdır.

Böyle yapınca, Allah o kulu sever. Yani, kul nefsi ıslah edince, nefsi nefs-i emmârelikten çıkınca, ahlâkı kötü huylardan arınınca, iyi huyları benimseyince ve kendisi Allah’a itaat edince, Allah itaat edeni sever.

Biz de öyle. Çocuklarımızdan beş tane, altı tane çocuğumuz vardır. Bir tanesi haylazdır, ötekisi itaatlidir, itaatli olanı severiz. Öğretmen de sınıfta öyledir. Yani, askerde de böyledir. Devlet dairelerinde de, özel müesseselerde de böyledir. Söylenen işi doğru düzgün yapan, başaran insan sevilir. Asi olan, dik kafalılık yapan, işi kaytaran, yapmayan sevilmez. Bu, gayet tabii olan bir şey...

Onun için, Allah’a ermenin yolu: tasavvuftur.

“--E canım, insan Allah’a başka yoldan da eremez mi?”

Hangi noktada olursa olsun, Allah’a gitmek istediği zaman; tasavvufun söylediği şeyleri yapacak ki, Allah’ın sevgili kulu olabilsin. Onun için, yegâne yolu tasavvuftur.

Nerede olursa olsun, çare yok, nefsi ıslah edecek. Nefsi ıslah olmamışken arif olamaz, evliya olamaz; çare yok, Ahlâkını düzeltecek. Ahlâkını düzeltmeden, bu kötü huylar üzerindeyken, bu edepsizlikleri yapıp dururken olmaz. Yani, hangi noktada bulunursa bulunsun. Yapacağı şeyler aynı olduğundan, Allah’a götüren yol tasavvuftur diyoruz.

Yoksa, bencillik yaptığımızdan, bizim yolumuz

doğru, başkasının yolu yanlış dediğimizden değil, Allah'ın rızasını kazanma yolu onlar olduğu için...

Peygamber Efendimiz de Allah'ın yolunu öyle göstermiştir. Kur'an-ı Kerim de öyle göstermiştir. Meselâ, Kur'an-ı Kerim'de ayet-i kerime var:

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا

(الشمس: ۹-۱۰)

(*Kad efleha men zekkâhâ. Ve kad hâbe men dessâhâ.*) “Kim nefsinı terbiye ederse felâh bulur. Nefsinı terbiye etmeyen, tezkiye etmeyen, kötü huylarını nefsinde bırakan; o kötü huylarına tabi olan da helâk olur. Çok ceza çeker. Dünyada, ahirette hüsranda olur.” (Şems, 91/9-10) diye ayet-i kerime bildiriyor, Kur'an-ı Kerim bildiriyor.

(*Kad efleha men zekkâhâ*) “Nefsinı nefsinı terbiye eden, adam eden felah bulur.” diye kesin olarak belli oluyor, kesin olarak beyan ediliyor. Onun için, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne itaat ederek, ibadetlerini güzelce yaparak, Peygamber Efendimiz'in tavsiye ettiği ibadetleri yaparak, zikirleri yaparak, tesbihleri çekerek, kötü huylarını atarak; insan öylece Allah bilgisine ulaşacak.

Şimdi Bazı kimseler bu konuyu da tam anlamıyorlar. Sanıyorlar ki, dervişlik zikir yapmaktan ibarettir. Eline tesbih alacak, şeyh efendi kendisine beş tane zikir vermiş.

Bu zikirleri çekecek, tamam sanıyor. Nefsini terbiye etmesi gerektiğini, ahlâkını düzeltmesi gerektiğini unutuyor.

Tasavvufta, şeyh efendinin yanında bulunduğu zaman; verilen işaretlerle, gösterilen hatalarını düzelterek ilerleyeceğini düşünmüyor. Böylece tabii, yerinde sayıyor. Evet. Öyledir. Bazı insan okula girer, amma mezun olamaz. Kimisi belge alır çıkar, kimisi her seneyi ikişer sene okuyarak, sınıfta kalarak ilerler. Kimisi de çok çalışkan olur, hızlı gider. Bu, kişinin çalışmasıyla, kabiliyetiyle ilgili, ihlasıyla, samimiyetiyle ilgili bir şeydir. Hocamızın tekkeye getirdiği iki şahıstan birisi, yani elinden tutup da, gel bak. Burası güzel yer diye tekkeye getirdiği iki şahıstan bir tanesi: Hacı Hasib Efendi'dir. Bir tanesi: Abdül'aziz Efendidir. Bunların hepsi evliyaullahtır, kerametleri zahir kimselerdir, hakkında kitaplar yazılmış kimselerdir. Hasib Efendiyi, şeyhi on günde halvetten çıkartmış. Halbuki kırk gündür halvet.

Halvet eğitimi kırk gündür. Kırk günde ne yapıyor bu derviş? Giriyor böyle karanlık, تنها bir yere, başka insanlarla görüşmeden, iç dünyasında ilerliyor. Yâni zihin dünyasında, kalp dünyasında, gönül dünyasında yoğunlaşıyor. Sizin anlayacağınız kelimelerle konsantre oluyor, derinleşiyor, ilerliyor, ilerliyor, ondan sonra dağları aşip düze çıkıyor. Karanlıktan kurtulup, aydınlığa erişiyor. Kırk gün... Kırk gün dile kolaydır.

Kırk gün bir insan bir caminin تنها bir yerinde, başka insanlarla görüşmeden, gözü kapalı

tefekkür ederek, şeyhinin verdiği çalışmalarını yaparak; yani bir ay geçecek, artı on gün daha geçecek. Ondan sonra iste, halvetini tamamlamış olacak. Yani, ruhsal eğitim çalışmasını tamamlamış olacak. Buna halvet deniliyor.

Bunun, Kur'an-ı Kerim'den ve hadis-i şeriflerden; Hazreti Mûsa AS'ın, büyüklerin böyle yaptığı anlaşıldığından; usulü budur. Bazen kırk gün olur, arkasına yine eklenmesi gerekir. Bazı insanlar tekrar tekrar, bu kırk günlük ibadeti yaparlar. Meselâ, bizim mahallemizden mahalenin imamı bir kimse bir yere bağlı. Duydum, yedi defa halvete girmiş. Yedi defa kırk, yâni dört kere yedi yirmi sekiz, yani dokuz ay tabii aralıklı girmiş ama bu eğitimi yapmış.

Eşrefoğlu Rûmî Hazretleri Arapça bildiği, dini ilimleri okuduğu, öğrendiği halde peş peşe üç tane halvet çıkarttıktan sonra, şeyhinden icazet almış. Anadolu'dan kalkmış Suriye'ye, Hama şehrine gitmiş. Hama şehrinde Saadeddin-i Hamevî Hazretleri'ne müracaat etmiş:

“—Evlâdım, mâşâallah, hoş geldin! Gel bakalım gir halvete. Onu kırk günlük eğitime almış. Beyle şeyde, Kırk gün az yemek yiyerek, gündüzleri oruç tutarak, geçeleri az uyuyarak; ibadet ederek, devamlı düşünerek, ne kadar mesafe alınacağını düşünün yani.

Kırk gün sonunda halvet bitince, Şeyhinin huzuruna gelmiş, elini öpmüş. Şeyhi söyle bakmış, mâşâallah. Çok güzel olmuş, çok beğendim, eferin evlâdım. Hadi bakalım, Kırk gün daha gir demiş. Tekrar şokmuş. Yani,

halvetten çıkmış, tekrar halvete girmiş. Halbuki, hanımı ve çoluk-çocuğuyla gelmiş oraya. Yani, Kırk günde hanımından- çocuğundan da haberi yok. Onların işini tabii, artık tekkede görüyorlar her halde; Kırk gün daha girmiş. Seksen gün. Yani, üç aydan on gün eksik.

O güzel Ramazan ayında gündüzleri oruç tutarken, akşamları teravih namazı kılarken, Kur'an okurken, tatlı tatlı ibadetlerle ayımız geçerken; son on gününde ne yapardı, Peygamber Efendimiz SAS.?. Evinden ayrılırdı. Hanımlarından, çoluk- çocuğundan, evinden ayrılırdı, camiye gelirdi, camide yatıp kalkmağa başlardı. Gece de, gündüz de, yoğun bir şekilde ibadetle meşgul olurdu. On gün böyle devam ederdi.. Gece-leri uyumazdı, bu sünnettir. Yani bir belde de bir insan eğer, bir insan i'tikâf yaparsa tamam. Ama, hiç bir kimse yapmazsa, bütün belde halkı sorumlu olur. Çünkü, bu önemli bir sünnettir. Bunun yapılması lâzım. Hiç olmazsa, bir belde- den bir kimsenin yapması gerekiyor.

(Brisbane)'dan hiç kimse i'tikâfa girmemiş, bütün (Brisbane)'lı müslümanlar sorumlu. (Melbourne)'dan hiç kimse i'tikâfa girmemiş, Ramazan geliyor işte. Yani, bir ay sonra i'tikâfa girme vakti gelecek. Hiç girmemiş. Bütün (Melbourne)'lu müslümanlar sorumludur. Siz niye i'tikâf sünnetini yapmadınız diye hepsi Allah'ın sorgusuna, sualine maruz kalır. (Mildura) da öyle. Yani, bir kişi bile girmezse, hiç girilmeyen bir beldede bütün müslümanlar sorumlu olur.

Bir tanesi girerse, o zaman; Eh, bu beldede

Peygamber Efendimiz'in o kuvvetli sünneti yapıldı diye, ötekilerden sorgusual kalkar. Buna Sünnet-i kifaye derler. Farz-i kifayenin sünnette olan emsalidir. Sünnet-i kifaye. Yani, (Mildura) da da birisi, on günlük i'tikâfa girecek. İlmihal kitaplarından, i'tikâfın nasıl yapılacağını öğrenecek. (Brisbane) da da girecek. (Melbourne) da da girecek. Daha başka şehirlerde de girecek. İkinci defa kırk gün i'tikâfa girmiş. Yani, sunu anlatmak istiyorum. İnsan i'tikâfa girdi mi, halkla pek konuşmaz. Hatta, böyle bir çarşafı, caminin kenarına böyle ayrı bir bölme durur. Veya mümkünse, söyle kimsenin görmediği bir yerde durur.

Sadece abdest almak için, yemek yemek için dışarıya çıkar. Ondan sonra, yoğun bir şekilde zikirle ve Kur'an-ı Kerim'le, ve namaz la, ibadetle meşgul olur, tefekkürle meşgul olur.

Bunu yapanlar bilirler, yani kolay değil, on gün bu sürer.. Şimdi, bu kırk gün sürmüştü.. Çıkmış. Şeyh Efendi bir daha kırk gün yapmasını söylemiş. Etti seksen gün. Yani, üç aydan on gün eksik. Ondan sonra tekrar gitmiş. Böyle sapsarı sararmış, zayıflamış bir vaziyette elini öpmüş şeyhinin. Çok güzel evlâdım. Mâşâallah, çok beğendim. Hadi bir daha gir demiş. Etti kırk gün daha, yüz yirmi gün. Yani, dört ay devamlı şey..

Ama, muhterem kardeşlerim. Tavsiye ederim, Eşrefoğlu Rûmî Hazretleri'nin kitaplarını okuyun. Lütfen okuyun. Eşrefoğlu Rûmî ismi bir kalite belgesidir, kaliteyi gösteren bir işarettir, Eşrefoğlu Rûmî Hazretleri'nin kitaplarını bir okuyun bakalım. *Müzekki'nNüfûs'u* okuyun.

İlahilerini bir okuyun. İlahilerini bir dinleyin. Eşrefoğlu Rûmî Hazretleri şiir de yazmış, ilahi yazmış, ilahilerini bir okuyun. Hangisi var meselâ, bildiğimiz ilahisi?

Ey Allahım beni senden ayırma, Beni senin cemâlinden ayırma...

Balığın canısu içre diridir, İlâhi, balığı gölden ayırma...

Eşrefoğlu senin kemter kulundur, İlâhi, kulunu senden ayırma...

Böyle bir ilahisi meselâ söyleniyor, biliyorsunuz. Demek ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri böyle safileşen, itaati en güzel derecede yapan, Ahlâkını güzelleştiren; zikirlerini, tesbihlerini çeken kulların kalbini açıyor, aklını müsait hale getiriyor. O zaman ma'rifetullah'a erdiriyor.

Ma'rifetullah'a erdiği zaman, Allah'ın sevgili kulu olduğu zaman bir insan; nasıl bir insan oluyor? Yani sizin, siz de müslümansınız, biz de müslümanız el-hamdü lillâh. Allah imandan ayırmasın. Nasıl bir insan oluyor, öyle bir insan? Tarihten misalleri çok da, ben tarihten de misal vereyim. Hiç kimsenin itiraz edemeyeceği tarihi kaynaklardan da misal vereyim. Kendi zamanımızdan da misal vereyim.

Hazreti Ömer RA, Medine-i Münevvere'de Emirü'l-Mü'minin iken minbere çıkmıştı, cuma hutbesi okuyordu. Cuma hutbesi okurken, birden telaşlandı Hazreti Ömer, bağırdı:

“—Yâ Sâriye, el-cebel, el-cebel!”

Herkes şaşırđı. Sâriye, İran'a müslümanların

gönderdiği ordunun komutanının adı. İran’da, yâni Medine’de değil, Suudi Arabistan’da değil, Irakta değil, İran’da Sariye... Şimdi, hutbeyi okurken, El-hamdü lillâh derken veyahut nasihat ederken durdu Hazreti Ömer:

“—Yâ Sâriye, dağa dikkat et, dağa dikkat et!” diye bağırdı böyle.

Herkes şaşırıldı. Önemli bir hadise, bütün mescid halkı bunu duydu, gördü gözleriyle; kitaplar yazıyor bunu... Sonra, Sâriye aylar sonra Medine’ye geldiği zaman anlattı, dedi ki:

“—Biz düşmanla savaşa tutuşmuştuk. Savaşın heyecanıyla vuruşurken, dövüşürken; düşmandan bir bölük, dağ tarafından, arka taraftan, şöyle arkamızdan kuşatmak istemiş bizi. Oradan sarkmağa, bizi sarmağa başlamış. Arkadan da tabii sarılırsak, çepeçevre düşman etrafımızı sarmış olacak. İmha olacağız yani. Çünkü, öndekiyle mi uğraşalım, arkadakiyle mi uğraşalım?

O sırada, Hazret-i Ömer’in sesini duyduk: ‘Yâ Sâriye, dağa dikkat et!’ diye. Dağa baktık ki, düşman o tarafa doğru sarkıyor Hemen onlara hücum ettik, tedbir aldık, harbi kazandık.” dedi.

Şimdi, bu meşhur bir olaydır. Tek olay değildir. Böyle kitapların yazdığı bir olaydır. Hazreti Ömer, Medine den İran’ı nasıl gördü? Hazret-i Ömer Medine’den, İran’daki komutanına sesini nasıl duyurdu sorusu çıkıyor karşımıza, değil mi? İşte. Bu, evliyaullahın işidir.

“—Bunun aslı, esası var mı? Peygamber Efendi-

miz böyle bir şeyden bahsediyor mu?”

Evet, bahsediyor. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri şöyle buyurur:¹

وَمَا تَقَرَّبَ إِلَىَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا
افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ
بِالنَّوَافِلِ حَتَّىٰ أُحِبَّهُ فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ
الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ وَيَدَهُ الَّتِي

يَبْطِشُ

¹ Buhârî, *Sahîh*, c.V, s.2384, Rikâk, 84/38, no:6137; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.58, *Birr ve İhsân*, no:;347; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.206, no:7833; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.520, no:7087; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.346, no:6188, Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.4; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.460, no:8750; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.380; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.175, no:1438; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXVI, s.96, no:5460; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.221, no:7880; Ebû Ümâme RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.256, no:26236; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.139, no:9352; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.327, no:1457; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-Evliyâ*, c.I, s.23, no:45; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVII, s.277, no:7491; Hz. Aişe RA'dan.

Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.381; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.168, no:4445; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.II, s.232; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.192, no:20301; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.229, no:1155-1160 ve c.VII, s.770, no:21327; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.513, no:3498, 3499; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.VIII, s.82, no:6898; Nevevî, *Riyâzu's-Sâlihîn*, c.I, s.246, no:1.

بِهَا وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا

(خ. عن أبي هريرة)

(*Ve mâ tekarrabe ileyye abdî bi-şey'in ehabbe ileyye mimme'fteradtü aleyhi*) [Kulum bana, kendisine farz kıldığım ibadetlerden daha sevimli bir şeyle yaklaşamaz; en çok farz ibadetlerle yaklaşır. (*Ve mâ yezâlü abdî yetekarrabü ileyye bi'nnevâfili hattâ ühibbehû*) Kulum nâfile ibadetlerle de bana yaklaşmaya devam eder, nihayet o kulumu severim." Mühim olan Allah'ın sevgisini kazanmak, rızasını kazanmak.

(*Feizâ ahbebtühû*) Bir kere de onu sevdiğim mi, (*küntü sem'ahü'llezî yesmeu bihî*) işiteceği kulağı olurum; (*ve basarahü'llezî yübsiru bihî*) göreceği gözü olurum; (*ve yedehü'lletî yabtışü bihâ*) tutacağı eli olurum; (*ve riclehü'lletî yemşî bihâ*) yürüdüğü ayağı olurum.]

Sahih hadis kitaplarında var bu. Yâni, "Ben onun gözü olurum, ben onun kulağı olurum, ben onun dili olurum, ben onun eli olurum, ben onun ayağı olurum. Benimle görür, benimle işitir, benimle söyler, benimle tutar, benimle gider." Yani, olağanüstü bir işlem oluyor

Medine'den sesini oraya duyuruyor. Medine'den, minberin üstünden, İran'daki ordunun savaş durumunu takip ediyor Hazreti Ömer. Olağanüstü bir durum... Olağan durum değil, tabii durum değil. Yani, senin-benim durumunun üstünde bir durum. Ne zaman oluyor? Allah kulunu sevdiği zaman.

Bizim anladığımız kelimelerle ne zaman oluyor? Kul, Allah'ın sevgili kulu, evliyasından olduğu zaman oluyor.

Biz bunun misallerini tarih kitaplarından okuduğumuz gibi, Kur'an-ı Kerim'den okuduğumuz gibi, bildiğimiz gibi, Hocamız Mehmed Zâhid Efendi Hazretleri'yle (*Rahmetu'llâhi aleyh*) yaşadığımız zaman da gördük. Her gün görürdük, her vesileyle görürdük, her zaman böyle olağanüstü olaylarla karşılaşırdık. Her zaman Hocamız ağzını açıp bir şey söylediği zaman, bizim kalbimizden geçen bir şeyin cevabı olurdu.

Yani, ne demek istiyorum? Bu olaylar, tarihin içine gömülmüş, artık bu devirde olmayacak olaylar değildir; her devirde olur. Ama her devrin insanının Allah'ın sevdiği kulu olması lâzım. Allah'a itaat edecek, Allah'ın sevdiği huyları edinecek, nefsini ıslah edecek. O zaman olur. Yani, yolu tasavvuf yolu olduğu için böyle oluyor.

Şimdi, Allah-u Teâlâ Hazretleri şirki affetmez. Başka her günahı affeder. İmanımızın sağlam olması çok önemli. İmanın sağlam olmasının yolu da kısaca, tasavvuf yoludur. Öteki yollarla olmaz. Yani, öbür yollarda yürüyenler bu sonuca ulaşamazlar. Öbür yollar hangisi? Efendim işte zengin olmak yolu, mevki makam sahibi olmak yolu ve sâire ve sâire... Bunlarla olmaz.

“—Arabistan'a giderim, Arapça okurum, öğrenirim.”

O zaman da olmaz. Yani, bir insan Arapça öğrenebilir. Araplar zaten Arapçayı öğrenmiş

olarak doğuyor. Arapların hepsi evliya mı? Değil...

Kur'an-ı Kerim okumakla da olmaz. Ne olacak? Nefsini ıslah edecek. Yani, kendi nefsinin, kendi şahsiyetini iyi bir nefis haline getirecek. Ahlâkını tasfiye edecek. Tasfiye ne demek? Safileştirmek demek. Ahlâkını safileştirecek. Size dün söyledim, yâni iyi huylar çok önemlidir. İnsanın ahirette terazisine konulacak en ağır şey, en sevaplı şey, iyi huylarıdır dedim. İyi huyların neler olduğunu sıralamamız lâzım, bunları bilmemiz lâzım dedim.

d. Tasavvufi Terbiye

Tabii, siz şu anda hevesleniyorsunuzdur, belki içinizden temenni ediyorsunuzdur; Hocam, madem öyleyse, sen bunların bir listesini bize ver diye istiyorsunuzdur. Bu listeler var zaten, *Tasavvufi Ahlâk* kitabında var. Hocamız bunları yazdı. İyi huylar hangileridir belli, kötü huylar hangileridir belli...

Yalnız, burada dün yine söylediğim gibi, bir nokta var. Mühim şeyler. Benim bu anlattığım şeyleri belki ben iyi anlatamıyorum size ama, mühim olduğunu söylediğim şeyleri, cümleleri yazın, altını çiziniz. Bir şeyi bilmek yetmiyor, bildiğini uygulamak gerekiyor. Bilmek yetmiyor. Tasavvufi Ahlâk kitabını acarsınız, güzel ahlâkı öğrenirsiniz. Ama, güzel ahlâkı, *Tasavvufi Ahlâk* kitabından okumakla insan güzel ahlâklı olmuyor. Oluyor mu? Olmuyor. Güzel Ahlâkın bilgisini kazanmış oluyor. Amma; eğitimini yapıp, onu benimsemiş, kendisine huy edinmiş

olmuyor. Kendisine huy edinmiş olmayınca da, iş olmuyor.

Adam müftü olabilir. Müftülere söz söylemek için söylemiyorum bu sözü; Yunus Emre de diyor. Yani, bu bir gizli varaktır, bunu müftüler nereden bilsin diyor. Şiirinin birisinde böyle diyor. Adamcağız kimseyi kırmak istemiyor, benim işim gönül yapmak diyor, ben kimsenin kalbini kırmak istemiyorum diyor. Ama ne yapalım ki, iş böyle olduğundan diyor ki: Müftüler bu işi bilmez, bu bir gizli varaktır diyor. Mehmet kardeşimiz belki dörtlüyü hatırlayacak, hatırladıysa söylesin:

Bu dervişlik beratın, Okumadı müftüler; Onlar ne bilsin anı, O bir gizli varaktır.

“Bu bir gizli sayfadır, okumadı bu sayfayı müftüler.” diyor. “Bu bir gizli varaktır, okuyan bilir.” diyor. Yani, ahlâkını, uygulamasını yapıp, benimseyen biliyor.

O zaman, dağdaki oduncu veya çoban, veya demirci, veya esnaf, veya filanca fukaracık ahlâkını güzelleştirmiş. O, erenlerden oluyor. Ötekisi erenlerden olamıyor. Neden? Kötü huyları kalıyor.

Meselâ, kötü huylar müftülerde, profesörlerde, ben de profesörüm, üniversite profesörüyüm. Çok fena, insanın mevki makam sahibi olması çok tehlikelidir, şöhret sahibi olması çok tehlikelidir. Neden? Şişer insan, kabarır, koltuğu kabarır, kibirlenir, kendini beğenir. Kibirlendiği zaman, kendini beğendiği zaman da, Allah sevmez. Allah’ın en sevmediği huy, kibirliliktir.

Kibirlilik kula yakışmaz, kula tevazu yakışır. Kibirli oldu mu, Allah sevmez. Ama gel de sen bir profesörün kibrini yen bakalım!

Şimdi böyle bir toplantıya geldi bir profesör, kapıdan girerken, girişinden bellidir. Profesör deyin, müftü deyin, alim deyin, eşraf deyin, zengin deyin, mevki-makam sahibi Vali deyin, mudur, genel müdür deyin; yani söyle kendisine hava verdiren bir şey... Kapıdan girişi farklıdır, yürüyüşü farklıdır. En öndeki sıraya oturmazsa kızar, bir dahaki sefere gelmez. Neden? Onuruna yediremez. Yani ben kim, falancayım. Herifler bana iltifat etmediler yahu, en arka sırada oturdum kaldım. Beni on sıraya bile getirmediler der. Bu ne? İşte bir kötü huy. Kendini beğeniyor, kibirli, onun için olamaz; yani olgunlaşamaz. Onun için, ilerleyemez. Bu kötü huyu atması lâzım, mütevazî olması lâzım, boynunu bükük olması lâzım, Aziz Mahmud-u Hüdaî Hazretleri gibi olması lâzım.

Güzel bir misal olduğu için, her zaman anlatıyoruz. Aziz Mahmud-u Hudai Hazretleri mevki-makam sahibi bir insandı, kadıydı. Kadı ne demek? Bursa'nın mahkemelerinin başkanıydı. Yani herkes, hatta vezir ve komutan bile gelir, önünde muhakeme olabilir. Suçlu, mazlum, sanık durumunda olabilir. İtibarlı adam. Bu devirde de öyledir. Falanca adam hakım deyince, ya öyle mi? Peki efendim. Hoş geldiniz, şöyle buyurun efendim derler.

Türkiye'de öyle, bizim toplantılarımıza geliyor, Hocam diyorlar. Fis..fis..fis..fis..fis..fis. Hocam. Bu, falanca yerin hakimi.

Öyle mi? Hemen, buyurun, hoş geldiniz diyoruz. Falanca yerin başsavcısı, buyurun diyoruz.

Hocam. Bu Kaymakam!

Ooo.., öylemi.?. Allah razı olsun. Hoş geldiniz. Buyurun oturun diyoruz. Bu Vali, bu Bakan.. Bizim toplantımıza, Çevre Dernekleri toplantımıza, Uçağa atladı, Allah razı olsun. Ziyaeddin bey Bakan, Çevre Bakanı. Ankara'dan geldi, toplantımıza katıldı. Ondan sonra izin istedi, kalktı gene Ankara'daki açılışa gitti. Sırf bizim toplantımız için geldi, şeref misâfirimiz, baş köşeye oturttuk. Memnun olduk, mesrur olduk.

Tamam. İyi güzel de, bu mevkiler- makamlar insanlara hava verir. Bazen bu mevkiden-makamdan dolayı, insanlar başkalarına tepeden bakar, başkalarına haksız muamele yapar, kırıcı muamele yapar. Allah sevmez. Allah, mütevazi kullarını sever. Bizim, bakan tanıdıklarımızdan öyle bakanlar vardı ki, Hocamız Ankara'ya gelirdi, onlar da Bakan. Su bakanı bu bakanı filan.. Bizim eve Hocamız gelirdi, Kalaba'daki evimizi Mehmet Ali hoca bilir, bizim eve gelirdi Hocamız. Ben damadıyım, kızının evine gelirdi Hocamız. Onlar da, akşam ustü Hocamıza ziyarete gelirlerdi. Eh, daha önce başkaları gelmiş kalabalık; bakan, hiç unutmuyorum, kapının eşiğine otururdu. Diz çöküp otururdu böyle. Diz çöküp otururdu.

Böyle boynunu büker, Hocamız görüyor tabii, söyle göz ucuyla; belki gelişini görüyor, belki gelişinden itibaren takip ediyor. Çünkü, Hocamız Evliya idi. Yani, kalbinden geçenleri

takip ediyor. Oraya gelişine kadar takip ediyor. Haa.., o kapıya oturdu. Bak. Ben (Bakan)'im demedi.

Başkası nasıl yapar? Yani, bu derviş. Derviş olmayan bir Bakan ne yapar? Kapıya gelir, selâmün aleyküm hocam. Yâni, ne demek? Ey cemaat. Her işi bir tarafa bırakın. Ben geldim, beni biraz etekleyin, biraz itekleyin, bana itibar edin!.

“—Selâmün aleyküm hocam! Hoş geldiniz, elinizi öpmeğe geldim.”

Bırak el öpme hikâyesini filan. Adam kendisine ben buradayım dedirtiyor. O zaman herkes kalkar.

“Ooo, hoş geldiniz!”derler, açılırlar.

O açılan yerden, Nil nehri açılmış gibi, Hoca Efendinin yanına kadar gelir, Hoca Efendinin elini öper. Hocamız tabii, buyur otur. Nasılsın filan der. Ha, tam baş köşeyi bulur.

Bu nedir? Bu işte, bakanlık havasını atamamaktan doğan bir davranış şeklidir. Böyle olabilir. Ekseriyetle böyle olur. Yani, kendinde kendini beğenmişlik, gurur, ücub filan oldu mu; bir insan farkına varmadan böyle yapar. Ama, mütevazi oldu mu bir insan. Ben Allah'ın aciz, naciz kusurağın bir kuluyum, Allah ya seviyor, ya sevmiyor. Allah'ın bu mübarek kulu, ben bunu ziyarete geldim diye tevazuunu takındı mı, kapıdan girer bir köşeye oturur. Sessizce, belli etmeden oturur.

Ama onun tevazuundan dolayı, Allah ona derece verir, yükseltir. Aferin, Bakan olduğu halde

şımarmamış, kibirlenmemiş, ücublanmamış, kendini beğenen bir insan haline gelmemiş, burnu Kaf dağına çıkmamış filan diye, Allah onu mânevî bakımdan da taltif eder. İyi bir duruma gelir. İşte bu huylar.

Meselâ, Bazı insan kindar olur. Falanca adam bana ayağa kalkmadı. Gider onun başında durur, niye ayağa kalkmadın benim için? Görmedim efendim. Bu adamın ismini al, nerede çalıştığını tesbit et, bunu daireden at. Yanındaki sekreterine emreder. Bu herifi at. Neden? Benim girdiğim toplantıda ayağa kalkmadı bu. Bunu mimle. Mim ne demek? İsminin yanına mim harfi koymak... Mim neyin kısaltılmışı? Mühim, bu iş çok mühim, bu herif gidecek.

Madem bu herif saygısız, bu herif gidecek. Sekreterine fis..fis..fis. Bunun adını, sanını öğren. Hangi okulda ne iş yapıyor? Müdür mü, öğretmen mi, neyin nesi? Sür bunu Fizan'a, sür bunu Kars'a... Anarşi nerde varsa oraya sür de, anarşistler öldürsünler filan. Böyle olur.

Savcılar böyle olur, Valiler böyle olur, Komutanlar böyle olur. Bir üst komutan geldi mi, ötekisi ona gereken saygıyı göstermedi mi, isminin yanına mim konulur. Bu nedir? Kin tutmaktır, karşısındakine kötülük yapmak istemektir. Meselâ, kötü bir huydur. İyi bir insan ne yapar? İyi bir insan hoş görür, affeder, önemsemez, Hatasını nazar-ı dikkate almaz geçer. Başka bir şey, davranış şekilleri, yani bu davranış şekillerinden ortaya çıkıyor şey.

Hocamızla ilgili, hatıra olarak anlatayım. Yusuf Ziya Binatlı var, eski Ömer Ziyaeddin Efendi, Şeyh Efendi Hazretleri'nin oğlu. Hafız, ama profesör, hukuk profesörü, dekanlık filan yaptı. Şimdi,

tasavvuf terbiyesi, tekke terbiyesi görmüş bir insan, o anlattı. Ben biraz, Allah ömür versin, onun hakkında da anlatayım.

İskenderpaşa Camii'ne gidiyorum ben, vaaz vermeye, hadis dersi vermeye gidiyorum, merdivenlerde karşılaştık. Yusuf Ziya Binatlı seksen yaşında adam, yaşlı adam. Profesör, Dekanlık yapmış.. İlahiyat Fakültesi, Bursa İlahiyat Fakültesinin dekanlığını yapmış adam;

“—Selâmün aleyküm hocam!” dedi.

“—Ve aleykum selâm efendim.” dedim ben.

“—Hocam, biliyor musunuz, ben de sizin müridinizim!” dedi.

Gönül alıyor. Babası şeyhti zaten kendisinin. Kendisi de profesör, ihtiyacı yok, mütevazi... “Biliyor musunuz hocam, ben de sizin müridinizim!” dedi. Ben onun yaşının yarısı kadarım. Seksen bölü iki, eşittir kırk... Ben onun yarı yaşı kadarım, oğlu kadarım, belki torunu kadarım ama, “Ben de sizin muridinizim hocam!” dedi.

Neden? Tasavvuf terbiyesi görmüş, tekkede yetişmiş, mütevazi... Yani, profesörüm diye kibir, hava, edâ ve saire yapmıyor. O anlattı.

Hocamız Mehmed Zâhid Efendi çok narin, ince, uzun bir kimseymiş. Son zamanını bilenler

şaşırır. Son zamanda şişmandı, böyle gül yanaklıydı, resimlerinden de bilirsiniz. O zaman otuz yedi kilo filanmış. Böyle üflesen sallanacak yani.

“—Tekkede çok severdik onu.” diyor Yusuf Ziya Binatli. Çünkü, babasının Şeyhliği sırasında, tekkeye Hocamız murid olarak gelip-gidiyor o zaman; daha gene yani Hocamız. O da babasının oğlu, tekkeyi biliyor, tekkeye gelenleri biliyor, diyor ki:

Bursalı Mehmed’i çok severdik diyor. Çok acırdık, çok sessizdi diyor. Şeyhinin toplantısına geldi mi, diz çöker otururdu kıpırdamazdı diyor. Ayağını değiştirmezdi, ayağım acıdı, yoruldu, dizim acıdı filan değil. Böyle sohbetin sonuna kadar edeple otururdu, zayıftı da; Tekkenin aşçısı dermiş ki:

Yahu şu Mehmed’e biraz yemek yedirelim. Mehmed Zâhid Hocamıza yemek yedirecekler. Tepsiyi hazırlarlarmış pilavı, pilavın bir yerine et gömerlermiş. Kırmızı, güzel kemiksiz eti gömerlermiş bir tarafına... Aşçı yapıyor bunu, tekkenin aşçısı. Sonra, derlermiş ki: bak, bu tepsiyi götüreceksin, bu etin gömülü olduğu yer, tam o Bursalı Mehmed’in önüne gelecek. Onun önüne koyacaksın, o yesin biraz; fukaracık zayıf, yesin de biraz zayıflığı geçsin filan. Seviyorlar, yani sevdirmiş kendisini. Tekkenin aşçısı iltimas yapıyor ona, yani kayırıyor.

Şimdi, böyle gözlerlermiş mutfağın camından. Tepsi gitti mi, gitti. Bu ayarlı konuldu mu? Konuldu. Et kısmı, Bursalı Mehmed’in önüne

geldi mi? Geldi, tamam. Hocamız (*rahmetu'llâhi aleyh*) bir kaşık almış, pirincin altından et çıkarmış. Bir kaşık aldı, et görüldü. Hooop, eti yanındaki arkadaşına itermiş. Et çıktı ya, belli oldu ya, hoop, yan tarafa itermiş eti... Buradakiler söyle tribünden maçı seyreder gibi, heyecanlanırlarmış.

“—Hay Allah, eti gene öbür tarafa itti, gene kendisi yemedi. Bak, biz onun için koymuştuk onu. O yanındaki arkadaşına veriyor.” derlermiş.

Buna ne derler? Tasavvufi ahlâk derler. Kendisi yemeyip, arkadaşına yedirmek derler. Arkadaşına iyilik yapmak derler, arkadaşını kendisine tercih etmek derler. Arapça tabiri *îsâr* derler. *Îsâr*, Kur'an-ı Kerim'de geçiyor:

وَيُؤْتِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ

(الحشر: ٩)

(*Ve yû'sirûne alâ enfüsihim ve lev kâne bihim hasàsah*) [Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile, onları kendilerinden önde tutarlar.] (Haşr, 59/9)

Kendileri ihtiyaç içinde olsalar bile, muhtaç olsalar bile, kardeşlerini tercih ederlerdi sahabe-i kiram. Yemezlerdi, yedirirlerdi. “Al kardeşim, sen ye!” derlerdi. “Teşekkür ederim, sen al!” derlerdi.

Bu nedir? Tasavvufi terbiyedir.

Maddi insan ne yapar? Materyalist insan ne yapar? Yirminci Yüzyıl'ın insanı ne yapar? Ohh,

önüme et geldi der. Hop alıp, cup yutar. Bir lokmada yutar. Yahu, bu pilavın içinde üç parça et var. Bu böyle, bir kişi yutarsa, ötekiler etsiz pilav yer. Yahu, onlara da acısına...

“—Olsun, Rabbenâ, hep bana! Etler hep bana gelsin, etleri ben yiyeyim, ben rahat edeyim!”

Bu nedir? Bu bencilliktir.

Ötekisi nedir? *Îsâr*, peltek s ile, i'si uzun. *Îsâr* ne demek? Arkadaşını tercih etmek demek... Bu, Yirminci Yüzyıl'ın mantığında yoktur; İngilizler bunu bilmez. *Îsâr* ne demek bilmez, hayatlarında da bilmezler, yapmamışlar bunu da, yapmazlar. Ama, müslümanlar bilir. Müslümanların da hepsi bilmez; derviş terbiyesi, tekke terbiyesi alanlar bilir.

Ne yapıyor? Kardeşini tercih ediyor. Neden yapıyor bu işi? Birisine iyilik yapmak sevap da ondan... Arkadaşını tercih etmek iyi de ondan yapıyor. Bir tek yer kalmış, bir tek sandalye var, geliyor birisi oturuyor.

“—Bak, arkanda yaşlılar var, falanca var kardeşim, evlâdım, hadi arslanım. Sen kalk da o otursun!”

“—Bana ne, ben önce geldim. O önce gelseydi, o otursaydı.”

Bu nedir? Materyalistliktir, Yirminci Yüzyıl'ın ahlâkıdır. Ama, oturduğu yeri kalkıp büyüğüne vermek, arkadaşına vermek; yemeyip-yedirmek, giymeyip giydirmek, arkadaşına hizmet etmek, arkadaşısı için fedakârlık yapmak; işte tasavvufi ahlâk budur. Bu bir misaldir.

Tasavvufi ahlâkın nûmuneleri çoktur, çeşitleri çoktur. Meselâ, diz çöküp de hiç kıpırdamamak, tasavvufi bir ahlâktır. Şeyhine saygıdan kaynaklanıyor. Gıybet etmemek, kimsenin aleyhinde konuşmamak, herkesin kötü halini bile iyiye yormak, bir tasavvufi ahlâktır. Yani, İslâmî ahlâktır ama işte insanın güzel ahlâkıdır. Böyle yaparsa insan, iyi insan olur.

Şimdi, biz babamla münakaşa ederdik. Tekkeye giderdik babamla, tekkede bir olay olurdu.

“—Baba, bak falanca şöyle yaptı, ne kadar ayıp etti.”

Babam derdi ki:

“—Yok evlâdım. O onu ondan yapmamıştır.”

“—Baba, ondan yapmamış olur mu? Ben çok dikkatle takip ettim, işte sonradan geldi, adamın önüne geçti, söyle yaptı, böyle yaptı.”

“—Yok evlâdım. O çok iyi bir insandır, öyle yapmamıştır, başka sebepten yapmıştır.” derdi, bin dereden su getirirdi.

Biz de tahammül edemezdik, babamızın bu kadar iyimserliğine:

“—Yok baba, o kadar da değil. İşte adam kötü, bunu kötü niyetle yapıyor.”

“—Yok evlâdım. İyi niyetlidir o, çok iyi bir insandır, siz yanlış anlamışsınızdır.”

“—Yahu, doğru anladık baba...”

“—Yanlış görmüşsünüzdür.”

Yok, yani babama bir kötü söz söyletemezdik.

Çok zekiyiz ya biz, çok kurnazız ya biz. İhvanımızdan bir kimsenin bize göre, kötülüğünü babamıza kabul ettiremezdik.

“—Yok evlâdım, o iyidir, yapmaz öyle! Siz yanlış görmüşsünüzdür.” derdi, çileden çıkartırdı bizi, yerimizden hoplatırdı.

Bu nedir? Tasavvufi ahlâktır. Herkes hakkında hüsnü zanda bulunmak... Bunu Yirminci Yüzyıl'ın insanı gene bilmez, İngiliz'i bilmez ve sâiresi bilmez, herkes her taşın altında bir bit yeniği arar, her hareketin arkasından bir başka mantık arar. Çünkü, ağzı yanmıştır. Doğrudur biraz da, hayatta her taraftan darbe yemiştir, tuttuğu dallar elinde kalmıştır, herkes den kötülük görmüştür filan de; ondan artık babasına bile itimat etmez.

Yirminci Yüzyıl'ın felsefesi nedir? Arkadaş, babana bile itimat etmeyeceksin. Öyle demez miyiz? Denilmiyor mu? Kimseye itimat etme. Herkes birbirinin aleyhinde konuşur. Halbuki, gıybet haramdır. Herkes birbirinin kötü olduğunu düşünür. Halbuki, suizan haramdır.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ

إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ

(الحجرات: ١٢)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenü'ctenibû kesîren mine'z-zanni*) [Ey iman edenler, zannın çoğundan kaçın! (*Inne ba'da'z-zanni ismün*)] Çünkü zan-

nın bir kısmı gûnahtır.] (Hucurat, 49/12)

Birisinin gizli halini araştırmak gûnahtır. E, olur mu Hocam? Yani, yutacak mıyız yapılan oyunu, dalavereyi? Bilmem. Allah'ın emrini tutup, Allah'ın sevdiği huy olarak yutmak; açığızlık edip de, gûnaha girmekten daha iyidir. Gûya açığız Vali olsa, hakim olsa, müftü olsa, profesör olsa, eşraf olsa, münevver olsa, zengin olsa; aşağı seviyede kalır. Bunları hazmetmiş, bu güzel huyları benimsemiş olan bir insan; çoban olsa, oduncu olsa, kömürcü olsa, işçi olsa yükselir. İnsan iyi huyundan dolayı yükselir. Takvâsından dolayı ileri gider.

إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ

(الحجرات: ٢١)

(*Inne ekremeküm inda'llàhi etkàküm*) “Allah indinde sizin en kıymetliniz, en soylunuz, en asaletliniz: Allah'tan en çok korkup, huylarını en güzelleştiren; her yaptığı işi, en Allah'ın rızasına uygun yapandır.” (Hucurat, 49/13) diyor.

İşte, bu huyları benimseyince, güzel huyları benimseyip uygulayınca bir insan; iyi insan olur. Allah o zaman ma'rifetullahı verir Kısaca, ben tabii uzun boylu anlatmak istemiyorum, anlatmakla da olmuyor; o zaman Evliya olur insan, o zaman Yunus Emre gibi olur, o zaman işte uzaktaki şeyleri görür, o zaman uzaktaki şeyleri duyar, anlar, o zaman insanın rüyasına girer, o zaman ikaz eder ve sâire. Çeşitli şeyler

olur. Bunların misalleri çoktur.

كَرَامَاتُ الْأَوْلِيَاءِ حَقٌّ

(*Kerâmatü'l-evliyâi hakkun*) Evliyaullah'ın olağanüstü halleri, hareketleri vardır. Kur'an-ı Kerim'de de vardır. Tarihte de vardır. Günümüzde de vardır. Aranızda da vardır. Haktır. Yani bu, bunlar olur. Nasıl olur? Allah'ın sevdiği kul olunca olur. Onun için, her şeyin başı, Allah'ı doğru tanıyıp, Onun azametini, kudretini, esmasını, sıfatını iyice öğrenip; Ona güzel bir kulluk yapmağa girişmektir.

Bu olmadan olmaz. Şirk varken, imanda eksiklik varken, Allah insanı hidayet yoluna almaz, cennet yoluna sokmaz, iltifatına mazhar etmez. Onun için, önce bunu sağlamak lâzım. Önce insanın imanını sağlamlaştırmak lâzım. Herkes tam, tam mü'min olamıyor. *Lâ ilâhe illa'llah* demekle iş bitmiyor.

Onun için, Kur'an-ı Kerim'de geçiyor ayet-i kerimede:

قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا
أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ

(الحجرات: ١٤)

(*Kaleti'l-a'rabü âmennâ, kul lem tü'minû ve lâkin külû eslemnâ*) “Bedeviler, biz iman ettik dediler. Ey Rasûlüm, onlara söyle: Siz henüz, daha iman etmediniz; siz teslim olduk deyin!

Biz İslâm'a dahil olduk, müslüman olduk, teslim olduk deyin! (*Ve lemmâ yedhuli'l-îmânü fî kulûbiküm*) Henüz daha iman kalbinize tam mânâsıyla girip yerleşmedi." (Hucurat, 49/14)

Bu farkı iyi anlamak lâzım! İnsan, "*Lâ ilâhe illa'llah*" deyince İslâm'a girer. Tamam, müslümanların defterine yazılır. Ama imanın insanın içine girmesi, kalbine yerleşmesi bir başka şeydir.

Peygamber Efendimiz söyle dua ederdi:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا يُبَاشِرُ قَلْبِي

وَيَقِينًا صَادِقًا

(*Allahümme innî es'elüke imânen yübâşiru kalbî*) "Yâ Rabbi, ben senden öyle bir iman istiyorum ki, kalbimle birleşsin, kalbime tam dolsun! Öyle iman istiyorum ve (*yakînen*) şeksiz, şüphesiz bir inanç istiyorum; (*sâdıkan*) doğru bir inanç istiyorum." diye dua ederdi.

İman insanın kalbinde kuvvetlenir veya zayıflar. Yani, bir imanı vardır. Amma; su benim anlattığım şeyleri düşünmemiştir, daha başka incelikleri vardır bu isin; onlardan haberi yoktur. İşte. Öyle gönlünde bir kandil yanmış gibi küçücük bir ışık vardır. O imanın kuvvetlenmesi, bütün gönlünün aydınlanması, ayrı bir çalışma sonundadır, uzun bir çalışma sonundadır ama; bu uzun çalışmayı Bazıları kısa zamanda başarırlar. Uzun mesafeleri çabuk aşarlar.

Acaba (Toowoomba) dan (Melbourne)'a yaya kaç günde gidilir? Her halde birkaç ayda gidilir. Amma; otomobille iki-üç günde gidilir. Uçakla iki-üç saat'te gidilir. Yani, mesafe aynı, geçilecek yerler aynı ama; bazıları hızlı gider, bazıları yavaş gider.

İlk ders olarak, benim üzerinde önemle durmak istediğim husus budur. İmanın doğru olması lâzım. İman doğru olmadığı zaman, hiç bir sonuca ulaşamaz. İmanın içinde yanlışlıklar bulunmaman, şirk bulunmaman. İnsanın ma'rifetullah bilgisi sağlam olmalı, Allah hakkındaki düşünceleri, kanaatleri, kavramı, kafasındaki bilgi doğru olmalı. Bu doğru olduktan sonra, temel vardır, imkân vardır, yol açıktır.

Ondan sonra yapılacak şey: tasavvufi çalışmadır. Yani, nefsini İslah etmek çalışması. Nefsi emmâresini, iradesini terbiye etmek çalışması, (Bir). Ahlâkını tasfiye etmek çalışması, (İki). Kötü huyları atacak, iyi huyları alacak. (Kötü huyları almadan?) Kötü huyla hareket etti mi, her gün bir darbe yer. İlahi bir sille yer. İlahi bir tokat yer. İleri gidemez. Kırk yıldır camiye gelir, yaşı altmışı geçmiştir, yetmiş geçmiştir, saçı sakalı ağarmıştır ama; huyları düzelmediğinden, her seferinde Allah'ın hoşuna gitmeyecek bir şey yaptığından; her gün bir söz söylediğinden, bir iş yaptığından; bir darbe yer.

Huyların güzelleşmesi lâzım, Allah'a itaat lâzım! Allah'ın emirlerini öğrenip itaat ederse, Allah'ın sevgisine nail olur. Allah'a itaat etmezse, asi olursa, emirleri tutmazsa, yasaklardan kaçınmazsa; oradan da mahrum olur. Kısaca,

temel meseleler bunlardır. Bunları sağlamağa çalışalım. Ahlâkımızı güzelleştirmeye çalışalım, kötü huyları atmağa çalışalım. Nefsimize sahip olmağa, hakim olmağa, nefsimizi İslah etmeye çalışalım. İrademizi kuvvetlendirmeye çalışalım. Allah'ın esmasını, sıfatını güzel öğrenmeye çalışalım. Allah'tan, bizi kuvvetli iman sahibi yapmasını isteyelim. Kalbimize imanı ve yakîni doldurmasını, sâdık bir yakîni doldurmasını isteyelim.

Allah isteyene istediğini veriyor. Sözümü o nükleyle bitireyim. Allah-u Teâlâ Hazretleri, isteyene istediğini veriyor. Ama, insan neyi isteyecek? Yani, lokantaya giriyor, garson başına dikiliyor, elinde kalem ve bir de kâğıt, efendim. “Ne istiyorsunuz?” diye soruyor. Lokantada bir sürü yemek var... Hangisini isteyecekse, o bilecek onu. İstemesini bilen, güzel şeyleri isteyebilen, güzel şeylere nail olur. Allah-u Teâlâ Hazretleri, Kur'an-ı Kerim de buyurmuştur ki:

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

(المؤمن: ٦٠)

(*Ve kâle rübbükümü'd'ûnî estecib leküm*)
“Rabbimiz, ‘Ey kullarım, siz bana dua edin. Ben sizin duanızı karşılayacağım. Duanızın karşılığını vereceğim!’ buyurmuştur.” (Mü'min, 40/60)

Sözü haktır. “Dua edin, duanızı kabul edeceğim!” buyurmuş. O halde, neye dua etmeliyiz:

“—Yâ Rabbi, beni senin sevdiğin, razı olduğun sağlam, doğru imana sahip eyle. Ya Rabbi,

benim Ahlâkımı güzel eyle. Ya Rabbi, benim nefsimi İslah eyle!”

Bakın, Kandil gecesinde Peygamber Efendimiz’in duası üzerinde çok düşünmek lâzım. Diyor ki:

ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاعْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ

إِلَّا أَنْتَ

(Zalemtü nefsi) diyor Peygamber Efendimiz. “Yâ Rabbi, ben nefsimi zulmettim, günah işledim diyor, çok günah işledim. (Fağfir lî) Beni afv u mağfiret eyle yâ Rabbi!” diyor. (Feinnehû lâ yağfiru’z-zünûbe illâ ente) Çünkü, günahı ancak sen affedersin. Ya Rabbi, beni affeyle, mağfiret eyle!” diyor. Bunlardan ibret almamız lâzım.

Nefsi, insanın nefsi büyük bir düşmandır, kuvvetli bir düşmandır; onu yenmek kolay değil. Allah’tan yardım isteyelim:

“—Yâ Rabbi, nefsimi ıslah eyle! Yâ Rabbi, ahlâkımı güzel eyle! Yâ Rabbi, imanımı sağlam eyle! Yâ Rabbi, gönlümü sağlam imanla doldur!” diye isteyelim.

Bu, istemek tarafı. (Ud’ünî) “Bana dua edin, (estecibleküm) Ben de sizin duanıza karşılık veririm!” buyruluyor. Verecek, verecek. Yani, siz istemeye devam ettikçe verecek.

Arapçada bir söz var, buyruluyor ki:

مَنْ طَلَبَ شَيْئًا وَجَدَ وَجَدَ وَمَنْ قَرَعَ الْبَابَ وَ لَجَّ

و لَجَّ

Men talebe şey'en ve cedde vecede Ve men karaa'l-bâbe ve lecce velece.

(Men talebe şey'en ve cedde vecede). “Kim bir şeyi isterse ve istediği için gayret gösterirse, çalışırsa; istediğini bulur. muradına erer. Bu, sanatkârane bir sözdür. Güzel bir sözdür;

(Ve men karaa'l-bâbe ve lecce velece.) “Kim bir kapıyı çalarsa, ve ısrar ederse; kapıdan ayrılmazsa, durursa; kapı bir zaman sonra açılır. O kapıdan içeriye girer.”

Buradan neyi anlıyoruz, bu son sözden? Bir şeyi hemen bir isteyip, vaz geçmemeli. Hemen kapıyı bir çalıp, dönüp gitmemeli; ısrar etmeli!

Ya Rabbi, bana kuvvetli iman ver. Ya Rabbi, benim ahlâkımı güzel eyle. Ya Rabbi, benim nefsimi ıslah eyle. Tamam, bir defa dedim, Allaha ısmarladık. Bundan sonra bir daha demem. Ben (Brisbane)'a gidiyorum. Hadi Allah'a ısmarladık.

Öyle şey olmaz. Bir defa istedin, dur bakalım. Sabret, devam et! Kim kapıyı çalarsa ve kapıda durursa ve çalmaya devam ederse; açılacak. İçeriden adam geliyor işte. Tamam, elini yıkıyordu, havluya elini siliyor; terliğini giyecek, rob de şambırını üzerine alacak, gelecek.

Öyle çıplak mı gelsin? Evin içinde kısa donla dolaşıyordu belki. Dur bakalım, sabret. Bir daha çal, biraz bekle!

“—Tık, tık, tık...”

Biraz beklersin, belki namaz kılıyor.

Benim dediğim gibi değil de, *Allàhu ekber* dedi, namaza durdu. Sen zili çaldın, dur bakalım. Bir kapıda en aşağı dört rekâtlı namazı bitirinceye kadar beklemesi lâzım bir insanın. En aşağı...

Neden? Belki namaza durmuştur. *Allàhu ekber* demiştir, çaldın kapıyı. Şimdi namazı mı bozsun? Bekle biraz, ondan sonra gelip açacak. Öyle bir isteyip de, ayrılmak nedir? Azimsizliktir. Azmetmek lâzım, yâni çalışmak lâzım. Etraftaki olaylardan ibret almak lâzım.

Bir tarım mesleğine sahip olan insanın, bir tarladan verim almak için yaptığı şeyleri düşünün. Beklediği zamanı düşünün... Toprağı nasıl hazırladığını, bitkiyi nasıl budadığını, hazırladığını, gübreyi nasıl verdiğini, nasıl çalıştığını çabaladığını, bir sene nasıl beklediğini düşünün.?. Onun için, ısrar etmek lâzım. Allah-u Teâlâ Hazretleri acaba kızar mı, ısrar edersem? Kapıyı bir çaldın, bir daha çaldın, bir daha çaldın...

Adam kapıyı açar hışımla:

“—Ne oluyorsun yâ, sabretsene biraz, ne çok çalışıyorsun?” demez mi?

Kızarız değil mi biz. On defa kapıyı çalsa:

“—Alacaklı gibi çalışıyor kapıyı!” deriz.

Alacaklı kapıyı öyle çalar. Alacaklı gibi kapıyı çalıyor diyoruz. Çok ısrar edince, biz kızarız. Allah sever. İşte Allah'ı tanımak lâzım, Allah'ı tanımıyoruz. Allah sever. Allah ısrarla istemekten, kapısını çok çok çalmaktan memnun olur. Duada ısrarını, devamını sever kulun.

“—Pekiye hocam, memnun oldum, teşekkür ederim. Duada çok şey istersem ne olacak, o zaman kızar mı?”

“—Yâ Rabbi, bana hem bir Mercedes marka araba ver. Hem de (Brisbane)'da deniz kenarında kullanmak için Kotra ver. Hem de, bahçeli bir ev ver. Hem de evin içinde (pool) havuz olsun. Hem de bahçe eykirc (acraege) olsun.

Yani çok istemeğe başladın, kalemler ilerliyor, böyle aşağı doğru sayıp duruyorsun:

“—Hem de sıhhatli olayım, hem de uzun ömürlü olayım, hem de çoluk çocuğum hayırlı olsun, hem de şu olsun, hem de bu olsun; hem de bunların hepsine masraf lâzım. İşim iyi gitsin, hem de şöyle olsun...” desem kızar mı Allah?

Kızmaz. Allah, istedikçe sever, çok istedikçe sever.

“—Pekiye hocam. Böyle hep Mercedes filan mı isteyeceğiz, köşk mü isteyeceğiz? Büyük şeyler mi isteyeceğiz? Küçük şey istesek olmaz mı?”

Peygamber Efendimiz SAS'ın bir hadis-i şerifi var:

“—Ayakkabınızın bağcığı kopsa, Allah'tan isteyin! Küçükbüyük her şeyi Allah'tan isteyin!”

Allah sever. İsteyin, verir.

Evliyaullah'tan birisi evinde oturuyormuş, canı dışarıya çıkmak istemiş. İsrarla dışarıya çıkmak

istiyor. Yahu sebep yok, öğlenin vakti, sıcak, dışarıda ne olacak? Dışarıya çıkmak istiyor canı, içinden dışarıya çıkmak istiyor. Nihayet çıkmış. Giyinmiş, çıkmış dışarıya. Kapıda, karşı tarafta gölgede birisi oturuyormuş. Sarıklı, hırpani bir adam, demiş ki:

“—Yâ mübarek. Allah’tan deminden beri senin dışarıya çıkmanı istiyordum, nihayet çıktın. Amma geç çıktın ha!” demiş.

Bak, Allah’tan istiyor. Allah da onun gönlüne, dışarıya çıkma arzusunu tutuşturuyor, veriyor. Dışarıya çıkıyor. “Bak, deminden beri senin dışarıya çıkmanı istiyordum Allah’tan, nihayet çıktın, geciktin!” demiş.

Onun için, biraz dua edin. Duada da ısrar edin. Duada da çok şey isteyin. Bir de kendinize istemekle yetinmeyin, ananıza, babanıza, evlâdınıza, akrabanıza, arkadaşlarınıza, dostunuza ve Hocanıza da dua edin! Neden? Allah, başkasına dua edeni de sever. Çünkü onun hazineleri sonsuz, bitecek diye bir şey yok. Kulun istemesi, imanının alâmetidir. İstiyor, inanıyor ki istiyor. İmanının alâmeti olduğundan, dua ibadettir, dua çok kıymetlidir, istediğin kadar iste...

“—Hocam, pekiyi, tamam. Ben şimdi, hele bir Ramazan olsun; camiye bir gireceğim, sabahtan akşama kadar dua edeceğim.”

İste, ne olacak? Allah’ın hazineleri mi bitecek? Yani, Allah sana, sen istemekten bıkmayacaksın da, Allah sana vermekten mi bıkacak? Allah’ın, yani vermesinde kesinti mi olacak? Böyle bir şey bahis konusu değil. Onun için, kendinize ve

yakınlarınıza dua edin! Allah-u Teâlâ Hazretleri
cümlelerinizi iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin.

*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve
berekâtühû...*

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
28. 12. 1996 - Kamp Konferansı
Toowoomba / Avusturalya

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak
ulaşmak için tıklayınız.](#)

